

שו"ת יביע אומר חלק ב - אה"ע סימן ד ד"ה (ט) והנה

אמירת ברכת להכניסו בבריתו של אברהם אבינו בעת המילה של קטן שנתגייר.

(ט) והנה לענין ברכת להכניסו בבריתו של א"א, כ' הרמב"ם (רפ"ג מה' מילה), שאם אין שם אבי הבן אין מברכין בר' להכניסו כו', ויש מי שהורה שיברכו אותה הב"ד או א' מן העם, ואין ראוי לעשות כן. ע"כ. והראב"ד כ' דמסתברא שמבר' הב"ד או מיוחד שבעם. ונהגו שהסנדק מברך. ע"כ. והרמ"א (בר"ס רסה) כ' כהראב"ד. וע' בס' שם חדש ח"א (די"ח רע"ב), שכ' שמנהג עה"ק ירושת"ו שהסנדק מברך כד' הראב"ד, וכן עשה מעשה. ע"ש. וכן עשה הרה"ג בעל שמח נפש (ד"ח ע"ב). ע"ש. וע"ע בס' נוה שלום (ה' מילה אות יג). ונהר מצרים (ה' מילה אות טו). ע"ש. ולפ"ז היה מקום לומר שאף כאן יברכו הב"ד או הסנדק בר' להכניסו וכו'. וכן פסקו באמת בס' אבני האפוד ובס' קרית ח"ד שם. אולם לפע"ד עדיין יש לפקפק בזה, שכיון שעדיין הוא כגוי כל עוד שלא טבל, א"א לומר להכניסו בבריתו של א"א. כיון שמחוסר טבילה. וע' תוס' ע"ז (ס"ד:). ושו"ת רדב"ז ח"ג (סי' תעט). והנה לא תקנו חז"ל ברכה זו על הגרים, כמבואר בשבת (קלז:). וביו"ד (סי' רסח ס"ה). וע' בשו"ת רעק"א (סי' מב). וה"נ דין מילה זו כמילת גרים ממש. וכן הברכה היא אקב"ו למול את הגרים, כיון שנולד מן הנכרית, וולדה כמותה. וכ"כ בס' נהר מצרים (ה' מילה אות מא). וע' בשו"ת חתם סופר (חיו"ד סי' רנג) בטעמא דלא חיישינן בגר קטן שמתגייר על דעת ב"ד, שמא ימחה לכשיגדיל, והו"ל ברכה לבטלה למפרע, משום דרובא דרובא וחזקה אינם מוחים וכו'. ע"ש. וע"ע בשו"ת מהר"ם שיק (חיו"ד סי' רמח) ובשו"ת שאול שאל (סי' קעד). ע"ש. וה"נ י"ל שאף שלד' הר"ן (כתובות יא) קטנים שנתגיירו עם אביהם יכולים למחות כשיגדילו. ושכ"כ הרמב"ן אליבא דהרי"ף. ע"ש. ולפ"ז אף אלו יכולים למחות, מ"מ סמכין אחזקה ורובא דרובא שלא ימחו, ומברכים על המילה. וכ"ש לפמ"ש החת"ס (שם) בזה"ל, גם הלום ראיתי בשיטה מקובצת, שהביא חבל נביאים ראשונים דס"ל דהש"ס מיירי שאין אבותיו מתגיירים עמו, אבל אם מתגיירים עמו בוודאי אינו יכול למחות, וכו', ואין ספק דהכי הלכתא. ע"כ. ולכאורה ה"נ שאמו מביאתו להתגייר שפיר דמי. וי"ל. וע' בשו"ת אחיעזר ח"ג (סי' כח) שהביא דברי החת"ס להלכה. ע"ש. אולם עיינתי בשטה מקובצת שם ולא מצאתי שמץ מנהו, ואדרבה הביא פירש"י והרשב"א והריטב"א דהיינו אפילו בגר שנתגיירו בניו עמו. ומצאתי שכן העיר ידידי הרה"ג מהר"א סופר נ"י, בהערה להמאירי כתובות (סוף עמוד נב). ע"ש. וכבר הזכרתי שכ"ה ג"כ ד' הרי"ף והרמב"ן והר"ן. נמצא שחבל נביאים ראשונים דס"ל בכולהו שאם הגדילו יכולים למחות. וכ"פ הטוש"ע (סי' רסח ס"ז). (ובפתחי תשו' הביא דברי החת"ס לדינא. ולא עיין בשטמ"ק.) ובודאי דהכי נקטינן. וע' בשו"ת תעלומות לב ח"ג (דמ"ז ע"ב) שכ', שאפילו האם מסכמת אין לברך בשם ומלכות, כיון דברכות אין מעכבות, ובכדי שלא לבייש את האיש שמייחסו לבנו יברכו בלא שו"מ =שם ומלכות= בין המל ובין המברך על הכוס. ע"ש. ולפע"ד אין דבריו מוכרחים שאין נכון להפסיד הברכה על המצוה בלא טעם נכון, אף שאין ברכות מעכבות. וכן מצאתי בשו"ת ומצור דבש (סי' טו) שדחה דברי התע"ל בזה. ע"ש. וע' תבואות שור (סימן יט ס"ק יז וכו'), שנכון להכניס עצמו בספק ברכה שא"צ מלהכניס עצמו בספק שלא יברך על המצוה. ע"ש. וע"ע בשו"ת רב פעלים ח"ד (חיו"ד סי' לו). ולכן יש לברך על מילה והכוס בשם ומלכות, אך ברכת להכניסו ובר' שהחיינו אין לברך, דספק ברכות להקל.